

התאמה בדרכי ההוראה והלמידה

כפי שראינו התלמידים מתאפיינים בשונות רבה כמו כל אדם ובנוסף כנוער בסיכון אשר חווה חוויות כישלון רבות בדרכו הלימודית ולעיתים גם האישית/משפחתית/חברתית. הדרך להכין חומרי לימוד, דפי אסטרטגיה ואף השיח מתבססים מעבר לבסיס הנדרש על מאפייני הלומד המסוים איתו אנו עובדים. לרוב אלה 15 תלמידים עם כמה וכמה מאפיינים שונים. או כמו שנאמר על ידי אחת המורות מחנכת כיתה י"א "יש לי כיתת אם המורכבת מ- 15 כיתות של תלמיד אחד בכל אחת.."

בפרק זה ננסה לחשוף את המורה לדרכי התאמה שונות בתהליך ההוראה והלמידה. השאיפה כי המורה יוכל לאור המיפוי והתכנית האישית שיערוך לתלמיד לבחור מכל המצורף ולהתאים את דרך עבודתו עם אותו תלמיד. ההתאמות הינן אין סופיות. חשוב בהוראה פרטנית בכיתה המיועדת לעד 15 תלמידים לערוך **התאמה ולא גיוון**. גיוון בהוראה היא סיסמא נפוצה ובאמת בכיתה הגדולה המונה תלמידים 40 יוכל המורה מקסימום לגוון, כלומר להביא את אותם תכנים בכמה דרכים שונות- ציור, תרשים, מלל, סרט וכו' ולקוות שמרבית תלמידיו ימצאו את הדרך להתחבר ללמידה. אולם בכיתה הפרטנית אין בכך צורך. כאשר המורה מכיר את תלמידיו וממפה אותם באופן דינאמי הוא יכול להתאים להם דרך הוראה ולמידה אחת מתאימה ולנהל איתם דיאלוג עליה. הוא לא צריך לגוון אלא להתאים. נוכל לצפות בכיתה בה לומדים 15 תלמידים באותו שיעור ולראות דרכי למידה מגוונות המותאמות להם ומאיך נוכל לראות בכיתה אחרת רק שתי דרכי למידה כי זה מה שמתאים לתלמידים בה. מומלץ להימנע מהעצמת הגיוון כמטרה. המטרה היא התאמה לתלמיד ולמיפוי.

הדיאלוג שיערך בין המורה לתלמיד על דרכי ההוראה והלמידה המתאימים לו הוא עמוד תווך מרכזי בהתקדמות הצלחת התלמיד ובקביל בהפיכתו ללומד עצמאי. השיח בנושא ההתאמה יתבסס על השיח שנערך בשלבי המיפוי וימשך כחלק מהמיפוי הדינאמי לאורך כל הזמן. לפעמים גם אחרי שנתיים בבית הספר תלמיד יגלה פתאום לבד או בתיווך המורה את הדרך המתאימה לו ללמידה. חשוב שנשים לב כי עלינו להמליל את מחשבותינו הרלוונטיות בדיאלוג התמידי עם התלמיד ולא להניח על שום דבר כי הוא ידוע כבר. הדיאלוג יכול להתקיים בשיחה אישית מתוכננת או לא המיועדת לעסוק בנושא הלמידה, במהלך למידה בכיתה, בהפסקה וכדומה.. מומלץ לייצר שיח בין כל המורים המלמדים את התלמיד על דרכי הלמידה המתאימות לו כדי לייצר מקום ללמידה הדדית של המורים ובסיס להתקדמות הלומד. שיח כזה יוכל להתקיים בישיבה פדגוגית אך חשוב לייצר אותו באופן שוטף בהפסקות, טלפונית וכדומה ולא לחכות לישיבות המתוכננות המתרחשות פעמיים בשנה גם אם נדרשים לשם כך תיווך ועידוד מהרכז/ת הפדגוגים בבית הספר. דיאלוג מתמיד בין המורה לתלמיד ובין המורה למורים האחרים יוכל לקדם את למידת התלמיד בצורה משמעותית אם גם ייושמו מסקנותיו בעשייה היומיומית.

לקוח מ: פרק ד'- עבודה פרטנית בקבוצה. מתוך: פדגוגיה פרטנית בתיכון אתגרי ברשת בתי הספר של מכון ברנקו וייס,

ינואר 2013